

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ
В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ»

для студентів за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм»

Полтава 2015

- Укладач: Карпенко Ю. В., к. е. н., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавського університету економіки і торгівлі».
- Рецензенти: Пасека С. Р., д. е. н., завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;
Гросул В. А., д. е. н., завідувач кафедри прикладної економіки та інформаційних систем Харківського державного університету харчування і торгівлі.

Навчальна програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу 1 вересня 2015 р. протокол № 1

Зав. кафедрою _____ проф. Скляр Г. П.
(підпис)

УЗГОДЖЕНО

Голова науково-методичної групи з напрямку підготовки і спеціальності «Туризм»
2 вересня 2015 р. протокол № 1

_____ проф. Скляр Г. П.
(підпис)

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної Ради ПУЕТ

_____ проф. Рогоза М. Є.
(підпис)

« _____ » _____ 201__ р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Зміст дисципліни	6
Перелік основної та додаткової літератури	10

ВСТУП

Розвиток туристичного бізнесу є одним з важливих аспектів і зводиться до питання про залучення достатнього обсягу інвестиційних ресурсів, які могли б слугувати підґрунтям для забезпечення економічного зростання на власній основі. Капіталовкладення мають стати засобом подолання кризових явищ та досягнення позитивних структурних зворушень в індустрії туризму, підвищення якісних показників господарської діяльності на макро- та макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є вирішальною умовою розвитку і функціонування підприємств туристичного бізнесу. Саме тому на сьогодні проблеми інвестування туризму в Україні не втрачають свої актуальності.

Дисципліна «Управління інвестиціями в туристичному бізнесі» є однією з дисциплін бакалаврського циклу, що вивчаються студентами напряму 6.140103 «Туризм».

Предметом вивчення дисципліни «Управління інвестиціями в туристичному бізнесі» є сукупність відносин, що виникають у сфері інвестиційної діяльності туристичного бізнесу. Викладання курсу допоможе сформувати у студентів уявлення про необхідність ефективного інвестування капіталу, забезпечить підготовку спеціалістів у галузі інвестиційної діяльності підприємств туризму, допоможе найбільш ефективно використовувати власні фінансові ресурси.

Основною метою дисципліни є формування у студентів системи спеціальних знань і практичних навичок, необхідних для роботи на інвестиційному рівні, ознайомлення зі структурою і основами його функціонування в країнах з розвинутою ринковою економікою, а також з особливостями функціонування і розвитку інвестиційного ринку України.

Завдання вивчення дисципліни: сприяти формуванню у студентів ринкового мислення і спроможності діяти у динамічному біржовому середовищі; виробити у майбутніх фахівців уміння набувати нові знання, розширюючи коло відповідальності і компетенції у сфері інвестування.

В результаті вивчення дисципліни «Управління інвестиціями в туристичному бізнесі» студенти повинні *знати*: теоретико-методологічні основи інвестування; механізм функціонування інвестиційного ринку України та інвестиційного менеджменту на рівні підприємства туристичного бізнесу; методику оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів; послідовність розробки інвестиційної стратегії і принципи формування та оцінки інвестиційного порт-

фелю господарюючого суб'єкта; методи фінансування інвестиційних проєктів і залучення інвестицій.

Засвоєння теоретичного матеріалу повинне забезпечити формування у студента *вміння*: здійснювати інвестиційний аналіз відповідно до поставленої мети; використовувати базові концепції інвестиційних розрахунків для оцінки ефективності реальних і фінансових активів; визначати потребу в інвестиційних ресурсах.

Вивчення дисципліни «Управління інвестиціями в туристичному бізнесі» базується на законах України, Указах Президента, постановах Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, нормативних та інструктивних документах Національного банку України, Міністерства фінансів України, Міністерства закордонних справ України, а також – наказах Агентства міжнародної співпраці та інвестицій і розпорядженнях Антимонопольного комітету України.

Методологія вивчення курсу включає сукупність таких методів як: історичний, логічний, макро- і мікроекономічні підходи до оцінки економічних процесів і явищ, альтернативність варіантів розв'язання господарських задач, узагальнення та визначення можливості застосування і поширення передового вітчизняного та зарубіжного досвіду управління інвестиціями.

Навчальна дисципліна спирається не тільки на власні логіку і зміст, але й на вихідні методологічні положення базових дисциплін, таких як «Економічна теорія», «Регіональна економіка», «Маркетинг», «Фінанси», «Економіка підприємства».

Структура навчального пронесу з дисципліни «Управління інвестиціями в туристичному бізнесі» передбачає:

денна форма – 108 годин навантаження, у тому числі: 20 годин лекцій, практичних занять – 34 годин, індивідуальних – 14 годин, самостійної роботи студентів – 40 годин.

Підсумковим контролем знань з дисципліни є ПМК (залік).

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні засади управління інвестиціями в туристичному бізнесі

Інвестиції як економічна категорія. Економічна сутність та класифікація інвестицій за основними ознаками.

Сутність та принципи управління інвестиціями. Основні функції управління інвестиціями для підприємств туристичного бізнесу. Економічний механізм управління інвестиційною діяльністю. Важелі державного регулювання: бюджетні важелі, грошово-кредитна політика.

Інвестиційна діяльність підприємства. Стратегія інвестиційної діяльності підприємства. Розробка стратегічних напрямків інвестиційної діяльності у сфері туристичного бізнесу.

Законодавча база управління інвестиціями. Основні нормативні акти у сфері інвестиційного законодавства.

Тема 2. Інвестиційний ринок

Поняття інвестиційного ринку і механізм його функціонування. Характеристика окремих сегментів інвестиційного ринку. Основні елементи інвестиційного ринку – попит, пропозиція, ціна, конкуренція і їх взаємозв'язок. Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності. Кон'юнктури інвестиційного ринку та характеристика окремих його стадій, завдання та послідовність вивчення кон'юнктури інвестиційного ринку.

Інвестиційний клімат у сфері туристичного бізнесу: поняття та чинники, що його формують. Принципи вивчення макроекономічних показників розвитку інвестиційного ринку. Моніторинг інвестиційного ринку, його організація. Заходи щодо покращення інвестиційного клімату у туристично-рекреаційній галузі.

Інвестиційна привабливість: поняття та чинники, що її формують у сфері туристичного бізнесу. Системи оцінки інвестиційної привабливості. Характеристика інвестиційної привабливості туристичного бізнесу в Україні.

Тема 3. Управління формуванням фінансових інвестицій у сфері туристичного бізнесу

Склад інвестиційних ресурсів та засади управління їх формуванням. Особливості фінансових ресурсів. Форми фінансових інвестицій: вкладення капіталу у статутні фонди спільних підприємств, у доходні види грошових інструментів, у доходні види фондових інструментів.

Політика управління фінансовими інвестиціями у сфері туристичного бізнесу. Принципи систематизації фінансових інструментів інвестування. Особливості оцінки інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів інвестування. Особливості оцінки інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів інвестування. Принципи та методи оцінки ефективності та ризику фінансових інструментів інвестування.

Форми рейтингової оцінки інвестиційних якостей акцій, облігацій та інших цінних паперів. Порівняльна характеристика інвестиційних якостей окремих фондових інструментів України. Показники оцінки рівня доходності і реальної ринкової вартості цінних паперів. Моделі оцінки ефективності фондових інструментів, їх класифікація.

Формування інвестиційного портфеля. Типи інвестиційних портфелів. Етапи формування портфеля фінансових інвестицій. Управління реструктуризацією портфеля фінансових інвестицій.

Тема 4. Управління реальними інвестиціями підприємств туристичної галузі

Значення реального інвестування в розвитку підприємства. Форми реальних інвестицій підприємства та їх характеристика. Придбання цілісних майнових комплексів. Нове будівництво. Перепрофілювання. Реконструкція. Модернізація. Оновлення окремих видів обладнання. Інвестування в оборотний капітал. Показники ефективності реальних інвестиційних проектів. Формування інвестиційної програми підприємства. Управління реалізацією інвестиційних проектів.

Економічна сутність інновацій та інноваційного процесу. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємств туристичної галузі. Інноваційна діяльність підприємства у сфері туристичного бізнесу. Об'єкти інноваційної діяльності. Інноваційні програми та проекти. Суб'єкти інноваційної діяльності. Їх поділ на групи залежно від характеру та змісту інноваційної діяльності. Фінансова підтримка інноваційної діяльності. Венчурне фінансування.

Тема 5. Залучення іноземного капіталу у сферу туристичного бізнесу в Україні

Іноземні інвестиції: поняття та характеристика. Іноземні інвестори. Основні форми здійснення іноземних інвестицій в туристичну галузь. Інвестиційна привабливість туристичного бізнесу в Україні: ризики та переваги.

Міжнародна інвестиційна діяльність та її чинники. Вивезення капіталу та залучення іноземних інвестицій. Прямі та портфельні інвестиції. Іноземний інвестиційний кредит: державний, банківський, комерційний.

Створення спеціальних економічних зон та їх класифікація. Державна політика щодо залучення прямих іноземних інвестицій у сферу туристичного бізнесу України.

Розробка ефективного механізму залучення та використання іноземних інвестицій в туристичну галузь.

Тема 6. Інвестиційні проекти та управління їх реалізацією в туристичному бізнесі

Сутність та види інвестиційних проектів. Особливості розробки інвестиційних проектів для суб'єктів підприємництва у сфері туризму. Структура інвестиційного проекту. Порядок розробки інвестиційного проекту: принципи та етапи. Бізнес-план інвестиційного проекту. Календарний план реалізації інвестиційного проекту. Розробка календарного плану. Бюджет реалізації інвестиційного проекту. Капітальний бюджет, його структура. «Гнучкі» капітальні бюджети. Обґрунтування форм виходу проекту з інвестиційної програми підприємства.

Аналіз інвестиційного проекту. Принципи ефективності реальних інвестиційних проектів. Показники оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів. Чиста приведена вартість (NPV), профіль NPV проекту. Індекс дохідності. Індекс рентабельності. Період окупності. Внутрішня ставка дохідності: аналітичний і графічний методи визначення. Модифікована внутрішня норма дохідності.

Застосування критеріїв ефективності проектів для порівняння та відбору інвестиційних проектів різних типів. Неформальні процедури відбору та оцінки інвестиційних проектів. Аналіз конфліктних ситуацій, знаходження перетину Фішера.

Проекти ризики. Фактори, що визначають рівень проектних ризиків підприємства. Систематичний ризик, несистематичний ризик. Методи

аналізу та оцінки ризиків інвестиційних проектів підприємств туристичної галузі. Кількісний підхід до оцінки ризику. Аналіз чутливості, аналіз сценаріїв, імітаційне моделювання за методом Монте-Карло.

Способи нейтралізації проектних ризиків.

Тема 7. Управління формуванням інвестиційних ресурсів підприємств у сфері туристичного бізнесу

Поняття та види інвестиційних ресурсів. Принципи управління формуванням інвестиційних ресурсів. Політика формування інвестиційних ресурсів. Період використання позикових інвестиційних ресурсів. Мінімізація вартості залучення різних форм фінансового кредиту. Грант-елемент.

Оптимізація структури капіталу, що використовується в інвестиційному процесі та окремих його стадіях. Визначення потреби інвестиційних ресурсів.

Концепція вартості капіталу. Сфери використання показників вартості капіталу в інвестиційній діяльності підприємства. Середньозважена вартість капіталу. Оцінка та прогнозування середньозваженої вартості капіталу. Методика її визначення. Процес оптимізації структури капіталу.

Обґрунтування потреби в інвестиційних ресурсах і схем фінансування проектів. Методи розрахунку загального обсягу інвестиційних ресурсів. Схеми фінансування реальних інвестиційних проектів.

Тема 8. Управління інвестиційним портфелем підприємств туристичного бізнесу

Поняття та класифікація інвестиційних портфелів. Основні принципи формування інвестиційного портфеля. Визначення параметрів портфеля інвестицій.

Просторова та часова оптимізація портфеля реальних інвестицій. Формування оптимального портфелю інвестицій. Просторова оптимізація портфелю на основі РЕВ-діаграми.

Оптимізація портфеля на основі графіків інвестиційних альтернатив та граничної вартості капіталу.

Моделі портфеля фінансових інвестицій. Моделі Марковіца та Шаппа. Криві «байдужості» інвестора. Модель оцінювання капітальних активів. Арбітражна теорія оцінювання капітальних активів.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Господарський Кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. Податковий Кодекс України: Кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
4. Про внесення змін до деяких законів України (щодо особливостей оподаткування турпослуг): Закон України від 03.06.2005 р. № 2642-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
6. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
7. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
8. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
9. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
10. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 березня 1991 р. №1560-XII із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
11. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. №40-IV із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
12. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 1.06.2000 р. № 1775-III [Електронний ресурс]. – Ре-

жим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

13. Про обмеження монополізму і недопущенні несумлінної конкуренції в підприємницькій діяльності: Закон України від 18.02.92 р. № 2132-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

14. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23.09.1994 р. № 185/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

15. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. №94/96-ВР із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

16. Про туризм: Закон України від 18.11.2003 р. № 1282-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

17. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 року № 3480-ІV зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

18. 35 положень (стандартів) бухгалтерського обліку: збірник офіційних текстів законів станом на 1 лютого 2012 р. / Упоряд. Ю. І. Руснак – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 258 с.

19. Бланк І. А. Инвестиционный менеджмент: учебный курс / И.А. Бланк. – К. : Эльга-Н, Ника-Центр, 2007. – 448 с.

20. Боголюбов В. С. Экономическая оценка инвестиций в развитие туризма / В. С. Боголюбов, С. А. Быстров, С. А. Боголюбова. – СПб. : Академия, 2009. – 243 с.

21. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. М. Борщ, С. В. Герасимова. – К. : Знання, 2007. – 685 с.

22. Боярко І. М. інвестиційний аналіз: навч. посіб. / І. М. Боярко, Л. Л. Гриценко– К. : Центр учбової літератури, 2011. – 400 с.

23. Кропельницька С. О. Аналіз і розробка інвестиційних проєктів: навчальний посібник / С. О. Кропельницька, І. І. Цигилик. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 174 с.

24. Лукасевич І. Я. Инвестиции: учебник / И. Я. Луквсевич. – М. : ИНФРА-М, 2012.- 413 с.

25. Мазаракі А. А. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу: монографія / А. А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 596 с.

26. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навч. посібник / Т. В. Майорова. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 540 с.

27. Мойсеєнко І. П. Інвестування: навч. посіб. / І. П. Мойсеєнко. – К. : Знання, 2006. – 490 с.
28. Николаева И. П. Инвестиции: учебник / И. П. Николаева. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2013. – 256 с.
29. Погасій С. О. Інвестиційний менеджмент (в прикладах і завданнях): навч. посібник / С. О. Погасій, О.В. Познякова, Ю. В. Краснокутська. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 337 с.
30. Сазонець І. Л. Інвестування: підручник / І. Л. Сазонець, В. А. Федорова. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
31. Теплова Т. В. Инвестиции: учебник для бакалавров / Т. В. Теплова. – М. : Юрайт, 2011. – 724 с.

Додаткова

32. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу: навчальний посібник / Л. П. Дядечко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
33. Мальська М. П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: Теорія та практика: навч. посіб. // М. П. Мальська, О. Ю. Бордун – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 248с.
34. Мальська М.П. Туристичний бізнес: Теорія та практика: підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. / М. П. Мальська. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
35. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: навчальний посібник / П. Р. Пуцентейло. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 300 с.
36. Холловой Дж. К. Туристический маркетинг: пер. с 4-ого англ. изд. / Дж. К. Холловой. – К.: Знання, 2008. – 575 с.
37. Холловой Дж. К. Туристичний бізнес: пер. з 7-ого англ. вид. / Дж. К. Холловой, Н. М. Тейлор. – К. : Знання, 2007. – 798 с.
38. Черевичко Т. В. Экономика туризма: учебное пособие / Т. В. Черевичко. – М. : Дашков и К, 2012. – 264 с.
39. Школа І. М. Менеджмент туризму: підручник / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці: Книги-XXI, 2011. – 464 с.